AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՑՈՒՄ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, կէստարեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տարի 16. կէստարեայ 4 ոսկի
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 13 1931
ԶԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 3.50 Ս.Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամէն առախսւմ պէտք է ընել թերթս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 112 (404)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԷԿ ԼԱՐԻ ՎՐԱՅ

Այս միջոցին Թիւրքիոյ մէջ շատ հետաքրքիր և նորօրինակ սակարկութիւններ տեղի կ'ունենան։

Պարտքերու խնդիրն է նորէն որ երկու կողմերը նորանոր լարախաղացութիւններու կը մղէ։ Ճարպիկ Թիւրքիան սուլթանական շրջանէն մնացած իր հանրային պարտքը չվճարելէ զատ, յաջողած էր փոխատուները խաբել և նոր պիւտճէներ ստանալ, վերջէն, երկուքը միատեղ վճարելու խոստումով։

Նոր չէ սակայն Թիւրքիոյ այդ խորամանկ առաջարկութիւնը։ Հակառակ Լօզանի մէջ իրենց ստանձնած երմտական յանձնառութիւններու, Թիւրքերը, ամիսներէ ի վեր հին պարտքերու համար մօրաթօրիում կը պահանջեն և պարտապահանջներէն նոր փոխառութիւն կնքել կ'ուզեն, որպէսզի կարենան իրենց տնտեսումը շակել, դրամը արժէքաւորել և վճարելու ուժ և կարողութիւն ստեղծել։

Պարտապահանջ պետութիւնները սակայն այս անգամ չի խաբուեցան և վճռական գիրք մը բռնեցին։ Լաւ վարկ և պատուաւոր պարտատէրի վստահութիւնն ու անունը կորսնցնող Թիւրքիան չյաջողեցաւ այս անգամ իր ծրագիրը պարտադրել և նոր կարգադրութիւններ ընել։ Պարտապահանջները սպառնալիքի բոլոր ձեւերն ու տեսակները գործածեցին՝ Թիւրքիան պարտադրելու համար որ յարգէ իր Լօզանի յանձնառութիւնը։

Թիւրք վարիչները սակայն շատ անփոյթ գտնուեցան, գիտնալով որ հզօրները, վերջ ի վերջոյ պիտի ստիպուին իշխեցնել առագաստները, իրենց առնելիքը ամբողջութեամբ չկորսնցնելու յոյսով։ Որովհետև Թիւրքերու բարոյական ըմբռնումն ու շփոթութիւնը ծանօթ է պետութիւններու, անոնք կրնան, եթէ քիչ մը նեղը մնան, բնաւ չճանչնալ իրենց պարտքերը և անանկ յայտարարել իրենք զիրենք։

Այս պայմաններու տակ, ամիսներէ ի վեր, պարտատէրերու և Թիւրք պատուիրակներու միջև տեղի ունեցող բանակցութիւնները շատ փափուկ ընթացքի մը մէջ մնած էին և կողմերէն իւրաքանչիւրը տեսակ մը խորհրդաւորութեան մատնուած։

Թրքական հեռագիրները սակայն այժմ, կը պատռեն այդ լռութիւնը և երևան կը հանեն խորհրդաւոր անցուդարձերը։ Տեղական «Անտ Իւլ Ճէտիտ» թերթի էնկիւրիի թղթակիցը դեռ քանի մը օր առաջ հետևեալ զգայացունց լուրը կը հաղորդէր։

«Հանրային պարտքերու խնդիրը էնկիւրիի կառավարութիւնը անելի մաճած է. պարտապահանջները յուսահատ օրինաւոր եւ ազնիւ միջոցներով իրենց առնելիքները ապահովելու կարելիութենեն, թիւրք վարիչները զօրաւոր խարդ մը բերին։ Նախ համաձայնեցան իրենց ներկայ պահանջին միայն մէկ երրորդը առնելով մնացածին համար պայմանաժամ տալ, սակայն օսմանեան դրամատունեն երբ խաեցին այդ գումարը, մնացած գումարի փոխան ալ, առանց թիւրք կառավարութեան գիտակցութեան. արեւելեան երկաթուղիներու շինութեանց գումարէն, օսմ. դրամատան մէջ պահ դրուած 5 միլիոն ոսկին։ Կառավարութիւնը այս խաղին համար պիտի բողոքէ։

Այս բոլորը ցոյց կուտան անշուշտ որ այս անգամ պարտապահանջները խրած են իրենց հին քաղաքականութիւնը և ի գիս ամէն բանի վճռած անզիջող ըլլալ։ Իսկ քէմալական Թիւրքիոյ վարիչները սխալեցան իրենց հաշիւներուն մէջ և կարծեցին որ եւրոպացիները միշտ բարեմիտ և վախկոտ կը մնան։

Այժմ ախուր է իրականութիւնը։ Մէկ անգամէն այդքան հսկայ գումարի մը Թիւրքիայէն ելքը, մանաւանդ ներկայ տնտեսական և քաղաքական տագնապալի օրերուն, երբ մէկ կողմէն ծայր կուտան ներքին յեղափոխութիւններ և ըմբոստութիւններ իսկ միւս կողմէ պատերազմական հաւասարակշռութիւնը պահպանելու համար հսկայական պիւտճէի մը անհրաժեշտութիւնը կայ, պիտի սարսէ Թիւրքիան։ Հասարակ գամ մ'իսկ արտասահմանէն ներածելու ստիպողականութիւնն ունեցող Թիւրքիան, այս տնտեսական տագնապէն անկասկած որ մեծ ղնասներու պիտի ենթարկուի։

Ամենէն յատկանշականը սակայն, այն է՝ որ պարտապահանջները շատ լաւ խաղացին իրենց դերերը և խաղի բերին Թիւրք դեկավարները։ Բողոքագիրներն ու սպառնալիքները այլևս ի՞նչ արժէք ունին, քանի որ ոսկիները թեր առած եւ փոխադրուած են պարտապահանջներու տնտուկները։

Այս վերջին լարախաղացութենէն պարտուած Թիւրքիան, տեսնենք ի՞նչ նոր հնարքներ պիտի ստեղծէ։

Ծարն են այն պայմանները որոնց ներքև կը գտնուի այսօրուան Թիւրքիան։ Զենք ենթադրեր որ այս դժուարութիւնները պիտի կրնան քար ու քանդ ընել զայն, սակայն գոնէ կը հաստատեն այն իրողութիւնը թէ՝ Թիւրքիոյ քաղաքական ապագան շատ ամպոտ է և լի անակնկալ վտանգներով։

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՈՒՐԻՇՆԵՐ

ԽՌՈՎԱՑՈՑՋ ԹԻՒՐՔԻԱՆ

Խօսելով Մէնէմէնի դէպքերուն մասին, «Ցառաջ» կը գրէ.—

Ընդհանրապէս թրքական ապրիւրներէ բաղուած են այդ լուրերը. եւ լիովին չեն պարզեր գործին բոլոր ծայրերը։ Եւրոպական մամուլն ալ նոր արթնցաւ տակաւին։ Ինչ որ հրատարակեց իբրեւ հեռագիր, բաղած է Պոլսոյ վերջին թղթաբերէն։

Բացորոշ է մէկ բան, — Քէմալական իշխանութեան դէմ սարքուած նոր դաւադրութիւնը ունի շատ ծանրակշիռ հանգամանք, եւ էնկիւրի խորապէս կը զգայ կացութեան լրջութիւնը։

Դաւադրութիւնը հազիւ երեւան հանուած, շարժման մէջ գրուեցան էմխալապետութեան բոլոր յայտնի եւ գաղտնի ուժերը, ոչ միայն Իզմիրի շրջանին մէջ, այլեւ Պոլիս եւ ուրիշ կեդրոններ։ Բանտերը լեցուած են հազարէ աւելի կալանաւորներով։ Տուներ կը կոխուին որեւէ կասկածի վրայ եւ թիւրք պետական կամ զինուորական դէմքեր կը հետապնդուին գիշեր ցերեկ։

Անշուշտ Մ. Քէմալ եւ իր գործակիցներ «Հազար ու մէկ գիշերներ» բդքաեալու համար չէ որ ժողովի նստած են ամբողջ ութ ժամ։

Շարժումը յեղաշրջական է, ինչպէս կր պնդեն բոլոր տեղեկութիւններ։ Յեղաշրջական՝ այն իմաստով որ դաւադիրներ ուզած են վերահաստատել Սուլթան-խալիֆայութիւնը։

Ընդունելով հանգերձ այդ պարագան, կարելի չէ ժխտել որ այս ձախողած փորձն ալ պատգիւմն է տարիներէ ի վեր կուսակցական գժգոհութեանց։ Եւ երբ կ'ուզէք, անօթութեան։

Մասնաւորապէս վերջացող տարուան ընթացքին, Ֆեթին-Ճամիթ զաւեշտին ճնորհիւ, երբ լեզուներ յայտնուեցան, հրապարակաւ այնպիսի յայտնութիւններ եղան, որոնք այլեւս կասկած չեին ձգեր տիրող տագնապի մասին։ Մինչ յաղթանակին գինովութենեն սթափած ժողովուրդը «ասօթի են», պոռաց Մ. Քէմալի երեսին։ Ինչ որ տեղի ունեցաւ Իզմիրի մէջ, Ֆեթհի պէյի այցելութեան առթիւ, նախանշանն էր գալիք փոթորիկին։ Եւ Ֆեթհի չգիտցաւ օգտագործել հոգեբանական պահը։ Իր պարտութիւնը կը սկսի այդ օրեն։ Եւ բերեցաւ հիմա իր գլուխն ալ խառնուի կասկածելիներու շարքին մէջ, բանի որ Մ. Քէմալ, Ըմիթ եւ ընկ. գոյութեան պայմար կր մղեն երկին եւ երկին։

Ապահովաբար շարժումը ծաւալած է երկրին բոլոր մասերուն մէջ, ինչպէս կը հասատատ պատարման վիճակի յայտարարութիւնը։ Եւ էմխալապետութիւնը, որ ճնորհիւ ձրմրան եւ արտաքին ուժերու ազատութեան, յաջողած էր հիշ մը չեղոքացնել էտական հոգը, հիմա կը զտնուի այլապէս ծանր մղձաւանջի մը առջեւ։

Սամարիայի եւ Լօզանի դափնիներ շատով դեղեցան բիրտ իրականութեան առջեւ եւ այսօր աւելի շատ փուշեր կ'երեւանին տերեւներ։

Անհաւասիկ ուր տեսակ փորձանք ուր տարուան ընթացքին, բոլորն ալ երկրին ծոցին մէջ, եւ կենտրոնն երակներու վրայ։ Աթենքեն էնկիւրի գացած խմբագիրներ իրենց ալբերով տեսան որ ցնտեսական հգնաժամը եւ առհասարակ կազմալուծման տարրեր աւելի խոր են քան սպասելիքնին։ Միայն էտական խոցը, ինքնին, կրնայ բանի տարիներ եւ տարիներ։

Անշուշտ այս բոլորը չեն կործանիր Թիւրքիան։ Ոչ ալ որեւէ մխիթարութիւն կը պատճառեն մեզի, մեր ամենօրեայ ողբերգութեան մէջ։

Բայց Մէնէմենի դաւադրութիւնը, ինչպէս էտական շարժումը, ինչպէս ցնտեսական սուր հգնաժամը եւ նրման տագնապներ աւելորդ անգամ մը ալ կ'ապացուցանեն թէ՝ Թիւրքիան ի զուր վերջնապէս ազատագրուած, իր զոյութիւնն ամրապնդուած կը սեպէ։

ՉԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼ. ԼՐՏԵՍՈՒՏԻՒ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԵՐԿԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԹԻՒ CZ 211 ԼՐՏԵՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանսական հանդէս մը, վերջերս սկսած է խիստ հետաքրքիր զգայացունց հրատարակութիւններ ընել, մերկայնելով պատերազմի միջոցին Թիւրքերու և գերմաններու միջև տեղի ունեցող յարաբերութիւններն ու կապերը։ Այս գրութեան հեղինակն է անգլիացի տիկին մը որ 1913էն մինչև գինադադար անգլիացիներուն հաշէյն աշխատած է որպէս լրտես։

Այս անգլիացի կինը 1912ին, Նիւ-Եորք կը գտնուէր որպէս արթիտ։ Հոն աշխատակցեցաւ Լինա Տարպի անուն գերման արթիտի մը հետ, որ վերջէն իր ձեռքէն խլեց իր սիրելին Պրէտը։ Լինա և Պրէտ օր մը յանկարծ անյայտացան Նիւ-Եորքէն։ Անգլուհին չատ զգացուեցաւ այս կորուստէն և յուզուած ու սրտաբեկ թողուց Նիւ-Եորքը եւ եկաւ Փարիզ, ուր ծանօթացաւ անգլիացի երիտասարդ քօլոնել Ֆէլթօնի հետ։ անոր պատմեց իր արկածները։

Քօլոնէլ Ֆէլթօն, Փարիզի անգլիական դեսպանատան տեղեկատուդիւանին մէջ կ'աշխատէր։ Այս անգլուհիի բացատրութիւններն ու արտայայտութիւնները շատ հաւանեցաւ և զայն հրամրեց միատեղ աշխատելու տեղեկատու դիւանին մէջ, առարկելով որ իր ցաւերն ու յուզումները շուտով պիտի մոռնայ նմանն արկածախնդրական աշխատանքներու մէջ։

Անգլուհին կը յօժարի և քօլոնէլ Ֆէլթօնի առաջնորդութեամբ կ'ուղղուի դէպի դեսպանատուն՝ խիստ գաղտնօրէն։ Տեղեկատու դիւանի պետը՝ քօլոնէլ Պրիճ, այս անգլուհիին առաջարկեց Պոլիս երթալ՝ հետապնդելու համար Լինա Տարպի անուն դերասանուհի մը, որ գերմաններու հաշէյն լրտեսութիւն կ'ընէր Պոլսոյ մէջ, և կ'ապրէր էնվէրի ու Թալասթի հետ։ Անգլուհին չատ գոհ կր մնայ այս առաջարկէն և ինչ բնելը չի դիտեր։ քօլոնէլը նոյն իսկ կը կասկածի և խենթ կը կարծէ զայն։ այնքան ուրախ և խանդավառ էր։ Անգլուհին կ'ըսէր թէ՝ վրէժ պիտի լուծէր Լինա Տարպիէն այս կերպով։

Անգլուհին առնուեցաւ անգլիական տեղեկատուութեան դիւանին մէջ և իր պաշտօնը կատարելու համար զրկուեցաւ Պոլիս, անգլիական հիւանդանոցին մէջ հիւանդապահուհիութիւն ընելու պատրուակին տակ։ Պատուիրուեցաւ անոր որ իր բոլոր հրամանները առնէ Պոլսոյ դեսպանատունէն, ուր օրը օրին պիտի իմաց տրուի, իրենց կողմէ։

Հիմայ խօսքը անգլուհիին կուտանք.

ԼԻՆԱ ՏԱՐՊԷԳԸ ԿԸ ԳՏՆԵՄ ԴԱՐՁԵԱԼ

Հինգերորդ օրն էր որ հասկըցայ։

Թխադէմ, խոշոր աչքերով պըզտիկ հայ մը զիս կեցուց երբ բակէն կ'անցնէիր։ Զեռքս թխմեց պատկերազարդ քարտ-բոսթալ մը եւ ամբողջ ուժովը փախաւ՝ աղուոր խաղ մը բրածի պէս։

Բանի մը վայրկեան անշարժ մնացի, քարտը ձեռքիս մէջ դարձնելով և կրկին դարձնելով։ Սոսկալի գունատիպ մէն էր, ուժեղ գոյներով, և որ կը ներկայացնէր չէնք մը՝ շրջապատուած ծառաստանէ մը որ գոցուած էր ցանկապատով։

Տակի գրուածքը կը բացատրէր կրօնական առաքելութեան մը կեդրոնատեղին էր։

Ուշադրութեամբ քննեցի պատկերը։ Նշմարեցի որ չէնքին ճակատը զարդարող ժամացոյցին ձեռքերը դպցուած էր։ Գրչով երկու ասեղ գծուած էր՝ տասներկուքը ցուցնելով։

Շատ բարի։ Ժամադրութիւնը հետևաբար այդ տեղին համար էր ժամը... սակայն... կէսօրի՞ն թէ կէս գիշերին...։

Ի վերջոյ, սրոչեցի որ երկու անգամ երթամ պարզապէս։ Երկուքէն մէկը ի հարկէ չիտակ պիտի ըլլար։ Թեւս ժամացոյցը նայեցայ։ Հարկ էր չտապել։ Ժամը տասնը-մէկը անցնելու վրայ էր։ Եւ վայրը՝ հանրակառքէն իջնալէ վերջ կէս ժամէ աւելի կը բռնէր։

Տասներկուքին մէկ կամ երկու վայրկեան մնացած՝ հրապարակը իջայ, եւրոպական թաղին ճիշդ մէջտեղը...։ Զինուորով մանաւանդ լեցուն էր, և գերման զինուորներով։ Անմիջապէս նշմարեցի որ, այսպէս ըսելու համար, կին չկար փողոցները։ Ամէն կողմ, սրճարաններու պատչաճներուն, մայթերուն վրայ և հանրային պարտէզներուն մէջ այրեր միայն կը տեսնէին։ Նեղացուցիչ էր ինձի համար։ Որովհետև անմիջապէս պիտի նշմարուէի։

Իսկապէս, հազիւ թէ հրապարակին անկիւնը կանգ առած էի, անայ որ թիւրք զինուորներու խումբ մը, յայտնապէս արբեցած, միւս անկիւնէն դուրս ելան և գիս շրջապատեցին ծաղրանքով։ Անոնցմէ մէկը փորձեց թեւս մտնել՝ բացագանչելով.

— Ի՞նչ ալաղուոր է...։ Տղա՛ք, հաւասիկ գեղեցիկ աղջիկ մը որ շիշիչտակ Փարիզէն եկած ըլլալու է անպատճառ։

Դէշ գերմաներէնով մը բան էր։ Սակայն կը բաւէր որ հասկրնայի։ Մանաւանդ որ իր դիմադրութիւնը գարշելիօրէն բացատրիչ էր։

Զգացի որ ամօթի կարմրութիւնը դէմքս ծածկեց։ Ձէի կրնար փախչիլ։ Ճիշդ կէսօր էր։ Շատ կը բաղձայի որ միջամտութիւն մը ըլլար և ազատէի։ Բայց չկար։ Մարդիկ կ'անցնէին, անտարբեր, եւ կարծէք չէին իսկ նշմարէր տեսարանը։ Զեմ դիտեր թէ այս ամէնը ի՞նչպէս վերջ պիտի գտնէր, երբ յանկարծ լսեցի բամբ ձայն մը որ քար կասեցուց զինուորները եւ «պատրաստի՝ անշարժութեան մէջ դրաւ։

— Շուտ՝ ե՛ր։ Այս ժանկամարդ կնոջ օձիքը պիտի չձգէ՞ք...։ Անցէ՛ք, կորսուեցէ՛ք։

Զինուորները կրկնել չտուին եւ անարեւութեան, և գլխիկոր և սրանեղ։

Հրամանատար Ֆօն Լէրչթէր — որովհետև ինքն էր — բարեկամաբար զիս յանդիմանեց։

— Ես ձեզի ըսի, օրիորդ...։ Թիւրք զինուորները չրսուեցիք կապիտներ են։ Եկէք որ խօսիմ ձեզի այսպիսի հանդիպումի մը։

Անխոհեմութիւն կ'ըլլար առանձ վերջ սպասել այլևս։ Մանաւանդ որ կէսօրը անցած էր և բարեկամի հրեշոյթով մէկը չէի տեսած։

Կնամեծար ընկերակցիս հետ վերադարձայ էօրոբ պանդոկը, ուր՝ կը կարծէր թէ կը բնակիմ տակաւին։ Զիս ապահովեց իր անձնուիրութեան մասին, և անկեղծօրէն գոհ մնացի զինքը ճանչցած ըլլալուս, որովհետև անհաճոյ դէպքէ մը զիս ազատած էր։

Կրնա՞մ ձեզ դարձեալ տեսնել, հարցուց։

— Ի հարկէ...։ Վաղը ժամը հինգին եկէք բնակարանս, միասին թէյ խմելու։

Ժպտցաւ և մատներուս ծայրը համբուրեց։

Երբ ան մեկնեցաւ յանկարծական մատանոյթիւն մը զիս գերեց։

Այս հանդիպումը պատահա՞ն էր թէ ոչ գնդապետը ինծի կը հսկէր։ Թերևս իր թելադրութեան վրայ էր որ թիւրքերը զիս անհանգիստ ըրին։ Ես դեռ չատ նոր էի այս վտանգալի արհեստին մէջ և կր տարտրնջայի ամենադոյզն նշաններէ։ Ափիկա չատ գէշ էր իմ ջղային դրութեանս համար որ երբեք նման փորձութեան մը ենթարկուած չէր։ Զանք մը ըրի ու ինքզինքս հանգարտեցուցի։

— Ի՞նչ հիմար ես աղջիկս, բարկացայ ինքնիրենս։ Ամէն տեղ չարութիւն կը տեսնես... ուրեմն չհասկցա՞ր որ այս գերմանացի քարտան հետդ սիրաբանել կ'ուզէ։ Թող իր ճաշակին յաջողար գտնէ քեզ, պէտք զայն սպասաւոր մը դարձնել քեզի ու օգտուիր իր անձնուիրութեան տրամադրութենէն... հիմայ անկողին աղջիկս, վասնզի ժամադրութիւնը անտարակոյս կէս գիշերին համար է ու պէտք է դուն ըլլաս թարմ ու տրամադրելի... դնա քնանալու քանի մը ժամ։

Երբ հասայ, հրապարակը ամայի էր։ Կէս գիշերէն քիչ առաջ։ Ի՞նչ տարբերութիւն այն եռուզեռին հետ զոր ես գտեր էի ցերեկը։ Կամաց մօտեցայ պատին։ Երբ կանգնեցի տախտակէ ցած գուտի մը մօտէն, տեսայ անոր լուութեամբ բացուիլը և անմիջապէս ներս սահեցայ, գուտը ետև գոցուեցաւ։ Ապահովեցի որ անոր նիգը դնէին։ Սակայն ոչ ոք չէի տեսեր։

Կը գտնուէի չատ լաւ խնամուած բարքի մը մէջ, որուն մանրամասնութիւնները հազիւ կրնայի նշմարել։ Լուսինը կը սահէր վերը խոշոր ամպերու ետև։ ու իւրաքանչիւրը իր երեւումներէն ինծի կը թոյլատրէր գտնել անկիւն մը։

Տեսայ իմ կողմս գալը մարդիկի երեւոյթ ունեցող մարդու մը։

— Ո՞վ էք դուք, մրմնջեց ան։

— CZ — 211... պատասխանեցի ցած ձայնով մը։

— Եկէք... ու ան ապիւռ անցաւ մեծ ծառերու մեկ քարտ ճամանի մը մէջ։

(Շար.)

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՈՃՐԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆԻ ԿԱԶՄԸ
Լուիս պէյ Պուսթանի, Սամի պէյ Սօլի, Միշէլ պէյ Քահիլ

ՄԱՂՁԱՊԱՐԿԻ ԱԻԱԶԱԽՏ

Հայ կիներուն, նոյնիսկ հայ մարդերուն յորջորջած «կօլտսթօն»ն է ասիկա։

Բուն բառը սակայն «կօլտս» չէ, «կօլտսթօն» է և, որպէսզի վրանիս չխնդացնենք, չիտակ հնչելու սովորութիւնը վշակենք...

Բիչկին համար չատ կարեւոր է ճանչնալ մաղձապարկի հիւանդութիւնները, մանաւանդ սկզբնական շրջաններուն մէջ։

Մաղձապարկը (սաճրալի տոպրակը), որ լեարդին (սեւ ճիյէր) տակը, աջ կողմը կը գտնուի, կրընայ բորբոքիլ սուր եղանակով մը և հետզհետէ հինանալ, առանց իսկ պարունակելու, կամ ընդհակառակը։

Զգուշաւոր քննութիւններ կը ցուցնեն, որ անմատոսդութիւն կոչուած վիճակներուն կէսը բորբոքումներէն յառաջ կուգայ, և թէ տատմոքսը, այս խեղճ ու չարչրկուած գործարան, մեղք չունի այդպէս կոչուած «անմարսողութիւններուն մէջ։

Բժշկութեան մէջ չկայ ճիւղ մը, որ ա՛նքան հետաքրքրական ըլլայ, որքան աւազաքարերու հարցը։ Ուստի՝ տեսակէտէն, ուր տարբերանութիւն, մանրէաբանութիւն ախտաբանութիւն կուգան խառնուիլ իրարու հետ։

Երկու ուղղութիւնով մեծ նուաճում մը կատարած է բժշկութիւնը։ Նախ՝ թէ ի՞նչպէս կը կազմուին քարերը, երկրորդ՝ պարագաներու բերմամբ վիրաբուժական նշդրակը, որ պէտք է գործէ իրրեւ եթէ ոչ ամբողջական, բայց արմատական միջոց։

ԲԱՐԵՐՈՒ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Վարակումը մեծագոյն և կարեւոր տեղը կը բռնէ, գալով ուղղակի արիւնէն, — ինչպէս ամէն կեդրոնական վարակում (Focal Infection)։

Մաղձապարկը մանրէներու համար բնակելի աղուոր խորշ մ'ալն է։ Դիւրին է հոն գտնել գանգան հիւանդութիւններու միքրոպներ։ Բայց այդ ամենուն մէջ մասնաւորաբար չպիտայաձեւ չարուածներն են (Streptococcus), որոնք յաճախակի բար կր չիներն մաղձապարկին մէջ։ Այս կարգի քարերը գրեթէ բոլորն ալ կրային են (քիրէն)։

Զարմանալի չէ անշուշտ, երբ յիշենք հոս որ, մանրէներու նեբարկումով, արուեստականօրէն քար պատրաստուած է կենդանիներու մաղձապարկին մէջ։ Այսպիսի փորձարկութեան փաստն ալ կուգայ հաստատել իրականութիւնը։

Հիւանդութիւնը կրնայ գալ ուրիշ ճանապարհով մ'ալն ալ։

Մաղձը ընդունակ է նաև թանձրանալու, «գիրտ» կասկելու, եւ այսպէս կը յօրինուի կորիզը ապագայ քարին կամ քարերուն։ Կորիզին յարդ սոխի խաւերուն պէս կը դիզուին մասնաւոր նիւթեր։ Զերմերը եւ յղութիւնը կը նպաստեն մաղձին թանձրացման։

ԵՐԲՈՐԴ ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Հաւանաբար քարերու կամ աւազներուն հիւանդութեան ընթացքին, 75 առ հարիւր, ֆոկսքերին կոչուած նիւթին քանակը կը չատնայ սրեան մէջ։ Տենդերու (տաքութիւնով հիւանդութեանց) եւ յղութեան ընթացքին եւս ֆոկսքերինը կ'աւելնայ։

Անմիջապէս պէտք է յիշեցնեմ հոս որ ֆոկսքերինը բաղկացուցիչ տարրերէն մէկն է մաղձին։ կը գտնուի նաեւ արիւնէն դուրս ջղային հիւսկնիներուն մէջ մեծ քանակով։ Գլխաւորաբար անոր դիրն է, որ քարերու մեծ մասին կորիզը կը կազմէ։

Նստուկ կանոը, չատակերութիւնը, սնդութիւնը երկրորդա-

կան պատճառներ կը հանդիսանան, և կը նպաստեն աւագախին։

Կիները, գրեթէ անոնց երեք չորրորդը, իր զոհերն են և յիսուն տարուան անդամազննութիւնները 25 առ հարիւր կը ցուցնեն աւագ — հակառակ որ ո՛չ մէկ ախտաբանական նշան տեսնուած ըլլայ կենդանութեանը — վաթսուն տարեկան կամ վեր կիներու մէջ։ արդէն 30-60 տարիքը քաղաքացիութեան շրջան մըն է անոնց համար...

ԱԽՏԱՃԱՌԱԳՈՒՄ

Մաղձապարկը կրնայ քարերով լեցուիլ երբեմն 100էն մինչեւ 200 և աւելի (վերջերս գործողութեան մը առեն կրնամ յիշել որ 500 կար) առանց ամենադոյզն ազդանշանի։

Գլխաւոր նշաններն ստամոքսային են։ Ճաշէ ետք անհանգստութիւն, ծանրութիւն, փուք, սիրտ խառնուք, երբեմն փսխուք։ Աջ ուսոսկրի ցաւը բաւական յատկանշական է։ Ճնշում մը աջ կողերու տակ դէպի ստամոքս, «ցաւ և մկանային պերկու�մ կրնայ պատճառել, ինչ որ թեյադրիչ է, երբեմն դեղնութիւն կը տեսնուի։

Քարը անցնելու առեն սաստիկ խիթ մը կը պատճառէ, զոր կարելի չէ մոռնալ։

Ռ (ռէօթկէնեան) ճառագայթներով գրեթէ 60 տո հարիւր կարելի է ախտաճանաչել, բայց զուտ fluoroskopիի քարերը «Ռ» ճառագայթներով չեն տեսնուիր։

ՀԵՌԱՒՈՐ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐ

Դժուար է պատասխանել ասոր։ Մաղձին ճաքուն խցումը, խիթը, սուր բորբոքումը և նոյնիսկ սպագայ քացկեղ մը հաւանական բարդութիւններ են։

Անշուշտ բացառութիւն են այն պարագաները, երբ բնաւ նշան չի տեսնուիր, ենթականները կը մեռնին ծերութեան դուռը հասած։

ԴԱՐՄԱՆԸ

Իբրեւ կանոն խօսքը դանակին կամ նշդրակին է։ Հիւանդը աւելի ապահով է վիրաբոյժին քան բժիշկին հետը։

Անշուշտ պէտք է նկատողութեան առնել հիւանդին տարիքը, պարագաները, նշաններու ծանրութիւնը եւայլն։ Բայց այդչափ յապաղ երթալու պէտք չկայ արդէն։ Հակառակ պարագային անդդպաստութիւն։

Դեղերով քար հալեցնողները պարզ ամպարարութիւն կ'ընեն եւ կը խաբեն ենթական։ Իւղեր, ճարպեր, հաւկիթ, երիկամ, լեարդ պէտք չէ ուտել։ Բանջարեղէն, մրգեր, պտուղներ առատօրէն ուտելու է։

Ջուր ուղածնուդ չափ, չմոռնալ ադիքները պարպել։

Կարելի է հանքային ջուրերէ և լոգանքներէ օգտուիլ։

Ոմանց կողմէ չատ տարփողուած ձիթաւիղի գործածութիւնը իր նախկին հմայքը կորսնցուցած է, թէև գործածելը վնաս ալ չունի, եթէ օգուտ մը չունի։

Բժ. Գ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ
Գալ թիւով կարդացէք՝
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ
ԻՆՉՊԷՍ Կ'ԱՊՐԷՐ
ԹԱԳԱՒՈՐ Շ'ԵՂԱԾ
ՀԱՄԻՏԻ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՄԷՋՈՏԸ
ԱՆ ԽԵԼԱՑԻ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂ Է Ր

Հետեւեցէք ուշադրութեամբ և հետզհետէ պիտի գտնէք խիստ հետաքրքրաշարժ գրուագներ։

Կաղանդ պապան եւ պզտիկները

(ՍԱՆԿԱՆ ՍԸ ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ՝ ԿԱՂԱՆԴԻ ՍՈՏՈՒՆ)

Հ.— Կաղանդ պապան ոգի՞ մըն է, մայրի՛կ։

Պ.— Այո՛, տղա։

Հ.— Ոգիները կը փոնգտա՞ն։

Պ.— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես չեմ հասկրնար։

Հ.— Երէկ իրիկուն կաղանդ պապան փունտտց երբ գուլպաներս նուէրներով կը լեցնէր։

Պ.— Կ'երեւի դուն այնպէս կ'ելարաղէիր։

Հ.— Ու գէշ խօսք մը ըսաւ երբ սեղանին զարնուեցաւ։

Պ.— Անշուշտ դու կ'երազէիր։

Հ.— Ձիւռ այն նոյն գէշ խօսքը որ Ձէզ ըսաւ երբ դուն բարկացար ու ըսիր որ մեր մառանը պայթակ պայթեցնելու տեղ չէր։

Պ.— Չեմ հաւատար։

Հ.— Կաղանդ պապային արտասանածը ըսե՞մ քեզի մայրիկ։

Պ.— Ոչ, ու եթէ չա՞տ այս չոր պտուղներէն ուտես, նախաճաշէն առաջ պիտի հիւանդանաս։

* * *

Հ.— Կաղանդ պապան չատ ծե՞ր է, մայրիկ։

Պ.— Այո՛, չա՞տ ծեր։

Հ.— Որքա՞ն ծեր։

Պ.— Հա՛, բլուրներուն չափ ծե՞ր։

Հ.— Մինթէ անոր հմար է որ ինձի ան ծեր, հինցած սաւառնակը տուաւ։

Պ.— Ընդհակառակը օրքա՞ն աղուոր սաւառնակ մըն է։

Հ.— Ու ան դանակը առանց պտուտակի։

Պ.— Պտուտակը ի՞նչ պիտի ընես որ։

Հ.— Մինթէ անոր հմար է որ ինձի ան ծեր, հինցած սաւառնակը տուաւ։

Պ.— Ընդհակառակը օրքա՞ն աղուոր սաւառնակ մըն է։

Հ.— Ու ան դանակը առանց պտուտակի։

Պ.— Պտուտակը ի՞նչ պիտի ընես որ։

Հ.— Մինթէ անոր հմար է որ ինձի ան ծեր։

ՀԱՑ ՍԿԱՈՒՏԻ ԴԵՐԸ

Ցայսցի ճուեռոր եւ զինուորական Գ. Նժդեհ, Հայ սկաուտի դերին եւ պարտականութեան մասին իրեն ուղղուած հարցումի մը պատասխանելով ըսած է.

Հայկական սկաուտիզմը, ըստ իս, աղաղակող մեղանչում մըն է, սկաուտիզմի հիմնադիր Պէյսըն Փաուլի դէմ։ Նախ եւ առաջ հայրենիք յետոյ՝ ես պիտի լինի մեր նշանաբանը ըսած է Պէյսըն Փաուլ։ Ըսել է, սկաուտիզմը կը նախապատրաստէ մանուկը, պատանին, երիտասարդը, ծառայելու հայրենիքին։

«Լաւ սկաուտ չէ նա, որ անծանօթ է անվրէպ նշանառութեան կանոններուն։ Սկաուտի մէկ այլ դը բական յատկութիւնը՝ «զինավարժ լինելն է» ըսած է սկաուտիզմի հիմնադիրը։

Այսպէս սկաուտիզմի բովանդակ սիստէմը այլ բան չէ, եթէ ոչ նախապատրաստութիւն նուիրուելու հայրենիքին։ Խաղաղ ժամանակներուն ,երբ միջնադարեան ասպետները չէին պաշտպաններ հայրենիքը, կը թափառէին իրենց երկրին մէջ բարի գործեր կատարելու նպատակով, կ'ըսէ Փաուլ։

Լուրջ եւ խանդավառ իտէալիզմ —ահա սկաուտի կանոնը։

Սկաուտական զաւազանը որ կը խորհրդանշէ իր դաւանանքը, ամէն բանէ առաջ պիտի յիշեցնէ հայրենիքը։

Ազգերու մէջ վերջինը չմնալու համար, հայ սկաուտը պիտի ըլլայ առաջինը իբրեւ արի եւ հայրենասէր։

Սկաուտի ամէն մէկ ամբողջական բարեւը, որ կը խորհրդանշէ իր երդումը, ասուած պիտի համարել Ազգ. Եռագոյնին որ Հայն ու Հայաստանը կը խորհրդանշէ։

Անոր նշանաբանին վրայ«Բարձրացիր. Բարձրացաւ»ի փոխարէն պիտի լինի «Եղիր Պատրաստ», նախ որպէս մարդիկ, քանզի հայրենիքի ապագան այդ կը պահանջէ։

Հայաստանէն դուրս ապրեցնել Հայ Եռագոյնի «փրէսթիժ»ը,—ահա թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ հայ սկաուտի դերը։

Սկաուտը տէր է մեր ներքին մէկ նուրբ լռութեան։ Աշխարհը լեցնող ձայներէն գերագոյնը,—դա՝ Ատուծոյ եւ Ցեղի ձայնն է, զոր լսել գիտէ ճշմարիտ սկաուտը։

Ներքին ձայնը։ Ա՛յդ է որ կը կազմակերպէ անհատի եւ ազգի ճակատագիրը, այդ է որ ազգերը ինքնազօր կը դարձնէ։

Ցեղին ոգին։ *Անեկա կը հետեւի հայ սկաուտին, որպէս իր ստուերը եւ կը խսսի անոր։ Կը կանգնի ամէն մէկ սկաուտի դրան եւ կ'ըսէ.- Եթէ գիտակցած չես թէ քու ծնունդդ մէջ է ցեղիդ ապագան եւ կեանքիդ նպատակը չես դարձուցած՝ դերացնել հայրենիքի թշնամիներուն որպէս բարոյական, իմացական եւ ռազմական ուժ, ճշմարիտ սկաուտ չես դուն։*

Պիտի ուզե՞ս թողնել ամէն ինչ եւ նուիրուիլ հայրենիքիդ, եթէ վաղը հայութիւնը քու ուժերուդ կարիքը զգայ։

Արդեօք կատարեա՞լ ես, որպէս Հայ եւ ռազմիկ։ Գիտե՞ս ինքնապաշտպանութեան գործին ծառայող արուեստներ, որոնք անծանօթ ըլլան՝ Հայաստանի սահմաններուն վրայ դարանամուտ սպասող մեր թշնամիներուն։

Տարագի՞ր ես,—այդ պարագան թեզ չազատեր սկաուտական պարտականութիւններէ, որոնց պահանջը պարզ է եւ վճռական։ Եղիր պատրա՛ստ։ Նախ՝ իբրեւ ռազմիկ, ուր որ ալ ըլլաս։

Ի՞նչ, անկարելի է այդ՝ որովհետեւ մեզ կը պակսի պետական կեանքը։ Միամտութիւն է այդ։ Միայն զօրանոցը չէ որ մարդը ռազմիկ կ'ընէ։

Ուզէ՛ եւ պիտի դառնաս։

Տարագի՞ր ես,—հասկցիր ուրեմն, որ Հայաստանէն դուրս ամէն մէկ սկաուտ կը ներկայացնէ իր ցեղը։ Օտարը թեզմով կը ճանչնայ հայութիւնը։

Ան ոչ սիրտ, ոչ ալ ժամանակ ունի պրպտելու ցեղիդ փառայեղ անցեալը։

Ուրեմն, հետո՛ւ թեզմէ այն ամէնը, ինչ որ կարող են նմանցնել յաջ օտարներու ցեղիդ անունը։

Մի՛ մոռնար որ դուն ինկած ես օտար աշխարհ կրկնակ նպատակով նախ նուաճելու մարդկութեան յարգանքը ժողովուրդիդ դրոշին համար, ապա իւրացնելու ցեղամիջեան պայքարի արդիական միջոցները ,հարկ եղած պարագային հայրենիքդ պաշտպանելու համար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՐԻՈՅ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՊԱԳԱՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԱԶԱՏ ՆԱԽԱՁԱՆԳԻՍ ՄԸ ԼՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Մուսուլ Թրիբօլի միացումը Բրիտանիայի միացումով ու երկաթուղային մեծ ծրագիրը որ անոր կը յաջորդէ, մեզի կը բանայ նեռանկարներ, որ չեն կրնար վրիպիլ գործի մարդոց ուշադրութենէն։

Պ. Էմմոն Պէտարա, նախկին Տնօրէն Հանրային Շինութիւններու, նախկին Բնակչ Ուղղումներու եւ գիպտական Կառավարութեան մէջ, որ 1912ին Օսմանեան Հանրային Շինութեանց նախարար Պ. Գաբրիել Նորատունկեանի կողմէ պատասխանատու ուսումնասիրելու Պաղեստինի միացումը Միջերկրականի գետային նաւթով, յղուած էր որ յոյս տար առջի օրն այ «Լ'օրիան»ի մէջ, մեզի կը պարզէ այն բոլոր կարելիութիւնները որ կրնան հիմնուիլ «Բիք-Լիճ»ի իրագործումին։

Իր նոր թելադրութիւնը որ կը ձգտի սեղմելու ազատ նաւանանգիստ մը պարսկասցանի համար Լիբանանեան ծովեզերքին վրայ կրնայ նկատի առնուիլ։ Եթէ նման ծրագիր մը իրագործուի Լիբանանի ու Միրիոյ փոխադրական վաճառականութիւնը մեծ շուկաներ պիտի ունենայ։ Ասիոյ մէջ։ Այսպէսով բերեւս լուծում մը ստանայ ցնեանական տագնապը որ յառաջ եկաւ այս երկիրներուն մէջ Օսմանեան Կայսրութեան բաժանումէն յետոյ։

Պ. Պէյտարա ըսելէ յետոյ թէ «քանի մը տարիէն, Պարսկաստանի մայրաքաղաքը ուղղակի հաղորդակցութիւն պիտի ունենայ, երկաթուղիի միջոցաւ Թրիբօլիի ու Պէյրութի հետ» կ'աւելցնէ.

«Երբ ազատ-նաւանանգիստի ծրագիրը իրագործուի, երբ երկաթուղին միացնէ Պէյրութը ու Թրիբօլին Պարսկաստանի կեդրոնին, երբ «Բիք-Լիճ»ը բերէ Քերուբինն մեր նաւանանգիստներուն մէջ, երբ օդանանգիստները ու օդակայանները բարաստանանգիներուն ու օդանաւերուն համար շինուին, մենք կրնանք այն ատեն ձգտիլ պարտութեան մասնիլու Սուեզի ջրանցքը ու բանալ ամբողջ ասիատարի, մեծ տը Լէսսեպսի պես.» *Բոլոր երկիրներու՝ վաճառականները վստահութեամբ մը-տէք մեր նաւահանգիստներէն ներս գործածեցէք մեր երկաթուղիները, Ասիոյ սիրտը տանող ապահով համբան այլեւս երազ մը չէ։»*

ՍԻՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԴՈՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆՑ ՄԷՋ

Պ. Բօնսոի ժամանումէն վերջ Սիրիոյ քաղաքական հորիզոնին վրայ նոր փոփոխութիւններ սկսած են տեղի ունենալ եւ Դամասկիոյ քաղաքական նոր «բոժէ»ներ։

Այդ փոփոխութիւնը կը հաստատուի նաեւ անով որ Բ. Գօմիսերութեան պատասխանատու մէջ մեծ փոփոխութիւններ սկսած են տեղի ունենալ։ Պ. Թէբրօ, նախկին ընդհ. քարտուղար մեկնեցաւ եւ անոր տեղը եկաւ Պ. Հիլլօ,Պ. Հորբրնսի պատասխին անունը փոխուեցաւ. Պ. Սոլոմիագ վերադարձաւ եւ Դամասկոսի պատուիրակ անուանուեցաւ. Պէյրութի Գրանս. հիւպատոս Պ. Լաֆոն Թրիբոլիի պաշտիրակի օգնականն եղաւ։ Վերջապէս անցած տարաբ, Բ. Գօմիսերութեան մէջ գտնուող պատուիրակներու ժողովը, եղած տարաձայնութիւնց համաձայն, որոշած է ջնջել հովանաւորութեան նեարեւ գտնուող տեղեկատու դիւանները եւ անոնց տեղ զուտ զինուորական կազմակերպութիւններ յառաջացնել։ Պէյրութի տեղեկատու դիւանի գրասենեակի անունը արդեն փոխուած է. կը լսենք որ Սուրիոյ մէջ ալ տեղի ունեցած են իսկոյն այդ փոփոխութիւնները։

Բ. Գօմիսերութեան տեղեկատուութեան դիւանի պետ Էլօնել Մորթիէ, որուն պատասխին վերջ տրուած կ'ըլլայ այս նոր կարգադրութեամբ, կ'ըսուի թէ տաս կարեւոր պաշտօնի մը կոչուած է Բ. Գօմիսերութեան մէջ։ Կ'իմանանք նաեւ որ ան Գրանսա պիտի ճամբորդէ մօտ օրեր, որոշ պատասխով մը՝ Բ. Գօմիսերութեան կողմէ։

ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻՆ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Պաղեստինեան մեղի կը տեղեկացնեն թէ Բարձր Գօմիսերը հաստատեր է մահուան վճիռը Տարուիշ Սախ ու Խմայիլ Աեաս երեք եղբայրներուն որոնք վայրագութիւններ ի գործ դրեր էին վերջին ջարդերու ընթացքին։

Ոճիրին գործադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ հանրաբար Նուսադիմի մէջ։

ՖՕՋԻ ՂԱԶԻԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐԷՆ ՍԱՀԱՎՃԻՌԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԻՏԱ ՂԱԶԻԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆԸ

Անցած հաբաթ օր, Դամասկոսի սենեակ ատեանը նորէն գումարուած եւ զբաղած է Ֆօզի Ղազիի սպանութեան դատավարութեամբ։

Ինչպես յայտնի է տարիէ մը ի վեր պատսպան փասաբանները կը պնդէն թէ՝ Իթա Ղազին 18 տարեկանեն վար եղած է ոճրի գործուած օրը։ Երկար քննութիւններէ վերջ, այդ առարկութիւնը յղուած էր դատարան։ Նախագահ ատեանը քննելէ վերջ, հաստատած է որ Իթան տարիքը այդ միջոցին 18էն վեր եղած է։ Այս վճիռը վերանայելու եզրակացած ըլլալով, յանձնուած էր ոճրագործ ատեանին։ Այժմ Ոճրագործ Ատեանը երկարօրէն քննելէ վերջ լրացած է պատսպան փասաբանի երկար պատսպանողական ճառը, որով ան դեռ կը պնդի թէ՝ Իթա Ղազին 16 տարեկանն վար եղած է։

Պատսպան փասաբանին վերջ, երկարօրէն խօսած է նաեւ Իթա Ղազին եւ յայտարարած իմ որ գործած է այդ ոճիրը մի միայն սիրոյ երեսէն եւ Լուրթիին որեւէ կապ եւ մեղք չունի։ Իթա Ղազին իր պատասխանին մէջ ջանացած է միայն Լուրթիին ազատել եւ այնքան կարեւորութիւն չէ տուած իր տարիքի խնդրին։

Դատաւորները տասը վայրկեան խորհրդակցելէ վերջ, միաձայնութեամբ մերժած են տարիքի խնդիրը եւ հաստատած Իթա Ղազիի մահուան վճիռը։ Բացի մահուան վճիռէն, Իթա Ղազին 1250 մետր տուգանքի դատապարտուած է։

Սակայն դեռ այս վճիռն այ կրնայ վերանայելու եզրակացութեան եզրակացութիւն։

ՆՈՐ ՖՐԱՆՍ. ԹԵՐԹ ՄԸ

Երեսփոխան Պ. Միշել Զաֆուր «Բէքիւպլիկ»ասուն Ֆրանսերէն թերթ մը հրատարակել սկսած ըլլալով, դիմում կատարած է կառավարութեան պէտ եղած արտօնութիւնը ձեռք ձգելու համար։ Այս թերթը օրականը պիտի ըլլայ երեսփոխանութենէն մէկ մասին եւ պիտի պայքարի Լ'օրիանի դէմ։

Պ. Միշել Զաֆուր ամենաթանկ ճակատակորոյն է «Լ'օրիան» թերթին եւ երկար ատենէ ի վեր բուռն պայքարի մէջ անոր նեռ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Երեսփոխանական ժողովի նախագահ տէր Մուհամմէտ Ֆիար նոր օրինագիծ մը սկսած է պատրաստել, որով բոլոր պետական պատասխանատու ամսաթոշակներ միեւնոյն հաստատութեամբ եւ բանակութեամբ պիտի վճարուին եւ ցարդ եղած կարգ մը անկանոնութիւններ, որոնց համաձայն միեւնոյն ատենին վրայ գտնուող երկու պատասխանատու երբ ամսակներ կ'ստանային, վերջ պիտի գտնեն։

ԹԻՒՐԹ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ

Էսկի Շեհիրի երեսփոխան Էմին պէյ եւ Իսմայիլ Հագգը անուն ուրիշ թիւրթ մը, առջի օր Թիւրքիայեն Պէյրութ եկան։ Ասոնց ժամանման պատճառը դեռ անծանօթ կը մնայ։ Անոնք պանդոկ Քօնթինանթալ իջեւանած են։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Հայկ Դանիէլեան 400 ս. դ. կը նուիրէ Մամլիոյին թոխանանոցին։ Սանայ խմբագրութենէն։

ԹՐԻԲՕԼԻԻ ՀԱՄՄՇՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առջի օր, տեղի ունեցաւ դատավարութիւնը Ապայլան Ռիֆաթի ու Մոնամէտ էլ Ասճամի երկու համայնավարներուն որոնք ձերբակալուեցան Նոյեմբեր 7ին, Թրիբոլիի մէջ պատերուն վրայ բռուցիկներ փակցնելու միջոցին։

Նիսի բացուելին, նախագահը կ'սկսի Ռիֆաթիի հարցաքննութիւնը։

Դուն կ'ամբաստանուիս Նոյեմբեր 3ին ու 7ին, մեղսակցութեամբ Մոնամմէտ էլ Ասճամի, ժողովուրդը ըմբոստութեան մղող բռուցիկներ տարածած ըլլալուդ համար։ Ի՞նչ ունիս պատասխանելու։

Ամբաստաճեալը չուրանար այս իրողութիւնները ու կը յայտարարէ թէ՝ օր մը Նոյ. 2ին, կը հանդիպի հասարակապարտեզին մէջ մէկու մը որ իրեն կը խօսի համայնավարութեան մասին։

Հետաքրքրուած իր խօսակցի ճառէն, ան կը համաձայնի օգնել անոր։ Թռուցիկները կ'ստանայ ու կը ցուցէ ընկերակցութեամբ ինն բարեկամի որ, Մոնամմէտ էլ Ասճամի։

Երբ անոնք պատերուն վրայ կը փակցնեին յայտարարութիւնները, ձերբակալուեցան ոստիկան Ապայլան էլ Ֆախրիի կողմէ։

Մոնամմէտ էլ Ասճամ հաստատեց իմ ընկերոջ յայտարարութիւնները բայց, ուրացաւ որեւէ մասնակցութիւն համայնավարական բջիջի մը սեղծելու համար ու մերժեց անուններ տալ ձորն անուն մէկի մը որ զինքը պոլշեւիկութեան դարձուցեր է։

Սակայն այս ձորը իրեն տուեր է հասք մը, փոստարկղ թիւ 557։

Միւս ամբաստանեալները նման յայտարարութիւններ բրին ու դատավարութիւնը յետաձգուեցաւ որոշ օրուայ մը։

ԷՆԵՐՈՒ ԹԻՒՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

«Բասրա» թերթը բաղելով Լիբանանի կառավարութեան կողմէ պատրաստուած տեղեկագիր մը, որ զրկուած է Սգզերու Գաբնակցութեան, կը գրէ.—

Լիբանանի կսուավարութեան ողջ պատրաստուած տեղեկագիրը ցոյց կուտայ որ Լիբանանի մէջ գրագիտութիւնը բիւն է այս տարի 7300, մինչդեռ 1925ին 9600 էր,այս հաշուով 2300 հաս պակսած է։

Այս թիւերը կը բաղեն կառավարութեան տեղեկագիրէն։ չեն գիտեր թէ որքան նիշդ է ան, սակայն զարմանալին այն է որ էներու եւ կենդանիներու համար այսքան հետաքրքրութիւն ցոյց տուող մեր կառավարութիւնը, մարդոց համար ալ կուտա՞յ։ Կը փափնանք որ այս էներու համար ալ արտաքին բարի մը կազմակերպուի։

ԳՕՄԻՍԷՐԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Գօմիսեր Մէյիմ Ձէգպիրի, որ Բերէֆիէի պահականոցի պետն էր եւ երկար ատենէ ի վեր այդ ծառայութեան մէջ կը գտնուէր, բանի մը օր առաջ անհանգստութիւն մը զգալով տուն կ'երթայ եւ 24 ժամուան տագնապ մը վերջ կ'աւանդի իր հոգին։

ԳՈՑԼԵՐՈՒ ՑԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ԿՕՏԵՄԱՐՏ ՄԱՐԴՈՑ ԵՒ ԳՈՑԼԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՄԱՐԴ ՄԸ ԵՒ ԵՐԵՔ ՁԱՒԱԿՆԵՐ ԲԶՔՏՈՒՄԱ

Թիւրք եւ Սիւրիական սահմանին վրայ, բանի մը օր առաջ պատահած զգայացուցց դէպք մը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ «Քիլիս» թերթը. —

Ամսոյս 4ին, Քէօյլեր գիւղին մէջ, Այի Հէյուսէյն անուն երկրագործ մը, կէս գիշերին արթնցաւ ոչխարներու եւ գայլերու ձայնէն։ Իսկոյն ոտի կանգնեցաւ եւ դուռը բանալով տեսաւ որ բանակ աւելի գայլեր յարձակած են ոչխարներու վրայ եւ կը բզքտեն զանոնք։ Այի նեռ կը մտնէ եւ իր գենքը առնելով նորէն դուրս կուգայ։ Գայլերը առանց ազդուելու անոր նեռկայութենէն կատաղեալ սասկութեամբ կը տարունակեն իրենց յարձակումը։ Գիւղացին գենքը կը վերցնէ եւ նեռ առնելով կ'բռնկնի պարպել գայլերուն վրայ եւ անոնցմէ մի բանի հատը գետին կը փռէ։ Երբ սակայն մարդը կ'ուզէ ատ նորէն լեցնել իր գենքը, գայլերը կը յարձակին իր վրայ։

Ադմուկէն ու գենքի ձայնէն կ'արթննան մարդուն երկու զաւակները եւ կինը ու դուրս կը վազեն։ Գայլերը խումբով սկսած էին յարձակիլ անոնց վրայ, գօտեմարտ մը ընկրսաւ գայլերու եւ ընտանիքի չորս անդամներուն միջեւ, որոնց չորսն ալ պատուած բզքտուեցան վայրենի կենդանիներէն։

Հետեւեալ առտու գիւղացիները Այիի եւ իր ընտանիքի անդամներուն ոսկորները գտան եւ վեց գայլերու ու տասը ոչխարներու դիակները։

ՄԱՀԱՊԱՏԻԹ ՄԸ

Պէյրութի ոճրագործ Ատեանը անցած չարաթի օր գումարուեցաւ և ոճրագործ Բէյիտ էլ Ավատի դատավարութիւնն սկսաւ։

Բէյիտ էլ Ավատ Դրնայեցի է որ անցածները տուէնէն վերնատ էր իր կինը։ Վերջը հասկնալով որ ան իր հօրմէն ժառանգ պիտի ստանայ կ'ուզէ նորէն ընդունիլ և կը հրաւիրէ քովը։ Կինը Զէյնէ անուն քոյր մը ունէր որ չատ թշնամութիւն ցոյց կուտար Բէյիտին հանդէպ։ Բէյիտ չատ բարկացաւ և օր մը երբ Զէյնէ և իր կինը փողոցէն կ'անցնէին, գանակի քանի մը հարուածներով գետին փռեց Զէյնէն և վերջը սկսաւ հարուածել իր կինը, բայց ան չմեռաւ իսկոյն։

Դատաւորնը նկատի ունենալով որ այս ոճիրը կանխամտածութիւնով գործուած է, ժամուան դատապարտեց Բէյիտը եւ 1500 ոսկի տուգանքի, յատկացուելու համար զոհի ընտանիքին։

Այս վճիռը վերաքննելի է։

Այս դատաւորութեան միջոցին, երբ դատաւորը կը կարդար վճիռը, կին մը մահացաւ։ Իսկոյն ջուր թափեցին անոր վրայ և դուրս հանեցին դատարանէն։

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»ը

ՄԱՀԱԶԴ

Ցարէթ Զօղկարեան և զաւակունք, Եսայի Մուղալեան և ժայրը այրի տիկին Եղիսաբէթ, Գրիգոր Տէր Կարապետեան և ընտանիք, Միհրան և Օնէնիկ Զօղկարեան և ընտանիք (Տամաս). Հայկազ Զօղկարեան և ընտանիք (Գուբրէշ). Ցարութիւն Զօղկարեան և ընտանիք (Հալէպ). Ռուբէն և Սուրէն Զօղկարեան և ընտանիք (Հալէպ. Շմաւոն և Մելքիսեդեկ Զօղկարեան և ընտանիք (Ամերիկա. Տիկին Հռիփսիմէ Մուղալեան և զաւակունք (Պօսթոն). Տօքթ. Լեւոն Մուղալեան և ընտանիք (Շիքակօ). Յովհաննէս Մուղալեան (Շիքակօ). Տիկին Արուսեակ Օտեան (Շիքակօ). Ինգնատիոս Փիրանեան և զաւակունք (Պօլիս). Եղիա Սրբուհեան և ընտանիք (Հալէպ). Մանուկ Քէսէբեան և ընտանիք (Ագրին).

Արտի անհուն կսկիծով կը ծանուցանեն դառնագէտ ժամը իրենց՝ ամուսնոյն, ծոր, զաւակին, քրոջ և ազգականին

ՏԻԿԻՆ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԶՕԳԿԱՐԵԱՆ

որ յետ կարճատև հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն, 9 Յունվար 1931, իրիկուան ժամը 7ին, իր բնակարանին մէջ։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ 10 Յունվար 1931, կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Ֆըրբն Շըպպէքի Ազգային գերեզմանատան մէջ։

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԷՄԱ ԱԼՖՕՆՍ

16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931, ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ, ԿՍԿՍԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ, կովկասեան յեղափոխական կեանքէ առնուած ոչխարհի ամենամեծ ֆիլմը

ՁԵՐՄԱԿ ԹԵԼԸ

ԿԱՄ

ՀԱՃԸ ՄՈՒՐԱՏ

(Հեղինակ՝ ԹՕԼՍԹՈՅ)

Այս տիեզերահռչակ ֆիլմին կը մասնակցին Միչէլ Սթրոկոֆի տաղանդաւոր դերասաններ՝ Իվան Մոսժուխին և Ա. Շախմաթունի, որ իր ամենայաջող խաղարկութիւնը ցոյց կուտայ այս ֆիլմով։

ՄԱՆՈՒ.— «ՁԵՐՄԱԿ ԹԵԼԸ», կովկասեան ժողովուրդներու յեղափոխութիւնը կը պատկերացնէ ընդդէմ նիքօլա ձարին, որ ոչխարհի բոլոր մասերուն մէջ գնահատուած և հիացում յառաջացուցած է։

Տքթ. Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ՆԵՐԸՆԹՈՒՄ, ԱՐՏԸՆԹՈՒՄ, ԱՌԵՒՏՈՒՐ

ՊԷՅՐՈՒԹ, ՀՕՇ ՓՈՂՈՑ, ՀԱՍԱՆ ՂԱՏԻՒ ՇԷՆՔԸ

ՅՈՒՅԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԵՐ

ԲԱՐԻՔԶԵԱՆ ՄՈՒՇԵՏԱՊԵՏՈՒՆ

ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ ՏԻԱՐ Յ. ՊԷՋՃԵԱՆԻ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ՅԱՆ.— կը գնեմ ամեն տեսակի մուշակեղենի վերաբերեալ նուամորբեր (սանուար, պղուկս, ոնգալլ եւլն.) ամենանպաստաւոր գիներով եւ կը ծախեմ մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ ամեն տեսակի պատրաստի մուշակեղեն ամենաաժան գիներով։

INSTITUT DE BEAUTÉ

Yamilé

ՄԻՇԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՍԱՓՐԻՋԻ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՍՐԱՀ

ԲԻՒՍ ՏԱՄԱՍ, ՔԱՐԱՔՈՅ ԱՅՏ, ՏՕՔԹ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ ԷՆՈՐԱԿԱՌՈՑ ՇԷՆՔԻՆ ՏԱԿ

Ամենարդիական միջոցներով և ժամանակաւորաբար Փարիզէն բերուած մասէլի վրայ կը կատարուի կանանց համար օնսիլասիօն, միզամբլի, թենիքիւր, մենիւիրիլ, բեսիքիլ եւայլն եւայլն, բոլորն ալ հիգիենական։ Թեամբ։

Առանձին բաժին մը ունի այրերու համար, ուր գոնացում կրնան գտնել ամենայիք ճաշակներն անգամ։ Ամէն բան արդիական և մասէլն լի վրայ։

ԱՇՏԵԼԵՇԷՐ ՍԱԼՕՆ ԵԱՄԻԼԷՆ

— 140 —

տացած ձին բերել տուած էր։ Սնիկա կը փայփայէր գառնուկի հեզութիւնը ունեցող այս կենդանին ու անոր հեծնելու վարժութիւններ կրնէր, որը քանի մը օրերու փարձերէն յետոյ սորվեցաւ։ Սկիզբները, Ռէժիս անոր ամէնօրեայ պտոյտներուն կ' նկերանար բայց որպէսզի անիկա հիւրերու ձեւով պտոյտներուն ընկերանար պարտաւորուեցաւ իր տեղը ուրիշ մը նշանակել։ Մօտին վիճակուեցաւ այս պարտականութիւնը, որուն ամենասիրելի հանոյքներէն մէկն էր ձիավարժութիւնը։

— Կարծես թէ այս նուէրդ երկու հոգիի երջանկութեան պատճառ դարձաւ, բաւ ծերունի պրն տր Սիրէդ Ռէժիսին, խե՜ղճ աղջիկ, շատ գոհ եմ անոր մասին եղած այս կարգադրութենէն։

— Արդարև նէ ձեր կատարեալ համակրանքը կը վայելէ... բաւ Ռէժիս։

— Այո՛ և այս բանը շեմ ծածկեր, հակառակ որ իմ քեռորդի կոմսուհին շատ դաժան վերաբերմունք մը ունի անոր հանդէպ... Ռէժի՛ս, այդ ազնիկը կրնամ կատարեալ կին մը անուանել... ի՞նչ արժանիք... իրապէս Բրուսիացին զէշ ճակատի տէր մէկը չէր... ես կը փափաքէի որ նէ այստեղէն աւելի հանդիստ տեղ մը ունենար։

Այս մասին գանգատեցա՞ ձեզի։

— Ո՜հ, ոչ, բարի՛ աղջիկը, այդ տեսակ բան մտքէն իսկ չանցուներ, բայց, ինչ հարկ կայ անոր գանգատելու։ Մեր աչքին առջեւն է։ Իրեն համար աստեղէն աւելի անկախ պաշտօն մը հայթայթել ուզեցի, սակայն իր մեծ հայրը իրեն թելադրած էր քանի մը տարի ևս այսպիսի ընտանիքի մը մէջ գործել։ Մեր մէջ գտնուած միջոցին իր կացութիւնը լաւ է, մինչդեռ նոր մը տահոգող կէտը՝ կոմսուհիին անոր հանդէպ բռնած ընթացքն է։ ժանաւանդ իմ մեկնումէս յետոյ ի՞նչ պիտի լլայ նէ կացութիւնը։

35 — 137 —

— Սակայն ի՞նչ, պարտաւորի՞չ է որ ամէն երգչուհի հաւատացեալ ըլլայ։

— Բնականաբար ո՛չ, բայց, ընդհանրապէս անոնք եկեղեցական երաժշտութեան վարժութիւնն ու ըզգայնութիւնը չունին։

— Ամէն պարագային, այս թարմ ու քաղցրահնչիւն ձայնը բացարձակապէս անոնցմէ տարբեր էր։

— Ամբողջ Բարիզի մէջ անոր նման ուրիշ մըն ալ չկայ։

— Իսկ ես, ըսաւ օրիորդ Ռուիզ, եթէ ժամերով ոչնք մտիկ ընէի երբէք չպիտի ձանձրանայի։ Անոր ձայնը դիւթող, յափշտակող զօրութիւն մը ունի որ երեւակայութեան աշխարհներ կը փոխադրէ քեզ, այնպէս չէ՞ Ռէժի՛ս։

— Ճշմարիտ է, այդ ձայնը վերացնող, խորհրդաւոր հմայք մը ունի որ կը յուզէ մարդը։ Թէպէտ Ափրիկէ երթալէս առաջ անգամ մը զայն լսած էի սակայն այս հրապոյրը չէի գտած անոր մէջ։

— Ամէնէն զուարճալին խեղճ Թրոյիի կրած յուսախաբութիւնն է, մէջ մտաւ ծեր կին մը, անիկա պաշտամունքէն վերջ Շէրալը ցնորհաւորելու համար անոր քով երթալ ուզեց, բայց նէ արդէն անյայտացած էր...

— Ցետո՛յ.

— Ցետոյ, անոր հետքը գտնելու համար գիւղ կընաց։

— Նա՛տ զուարճալի է։ կարծես, առանց աւագ երեցի օգնութեան չպիտի յաջողի... բայց, ի՞նչ կը տեսնեմ... տեսէ՛ք, սա եկողը աւագ երեցը չէ՞... հո՛ն, ուռիներուն տակը...

— Այո՛, իրաւունք ունիք, նոյն ինքն է։

Քիչ վերջ աւագ երեցը ներս մտաւ, ամէնքը յար-

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Ժընև.— Վրացական Մասյոյ Դիւանը հեռանկար տե եկուԹիւնները ստացած է Թիֆլիսէն։

Բանակցութիւնները ձախողանքով վերջացած ըլլալով խորհրդային իշխանութեանց և ապստամբներու միջև (առաւելաբար ազրպէյճանցիներ և վրացիներ), կռվերը վերսկսան կռիւները։

Մոսկուայէն զինուորական նոր ուժեր կը հասնին։

Ապստամբներու խումբ մը Զաքաթալայի շրջանին մէջ ենթարկուեցաւ օդային ռմբակոծութեան և մեծ կորուստներ ունեցաւ։

Զուլֆայի շրջանին մէջ արիւնահեղ բախումներ եղած են կարմիր զօրքերու և ապստամբներու միջև։

Կարմիրներու կողմէ իբրև սատար միջոց գնդակահարուած են ապստամբներու պատանդներէն Ահէյտ Զադէ (ականաւոր քաղաքական գործիչ) և Մուլա Կանի (իմամ)։

Խռովութիւնները ծաւալած են Կովկասի զանազան մասերուն մէջ։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄԸ -1931Ը ԴԱՐՁԱԿԷՏ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ-

Նիւ-Եորք.— Առևտուրի ամերիկեան փոխ քարտուղարը ճեուլիուա՝Ռլան, որ նոր վերադարձած է դէպի Եւրոպա ձեռնարկած իր ճամբորդութենէն, մամուլի ներկայացուցիչներուն լաւատես յայտարարութիւններ ըրած է։

«Կացութիւնը Եւրոպայի մէջ շատ ծանր է,— ըսած է Ռլան,— սակայն բոլոր հիմերը կան ենթադրելու, ու գէշ ժամանակները մեր ետին մնացած են, 1931ը Յունուարին անգործութիւնը իր ծայր կէտին կը հասնի»։

Լաւատես են ամերիկեան առևտրական աշխարհի նաև այլ ներկայացուցիչներ։

Իրենց Պաշ, որ միջազգային առևտուրի լաւագոյն մասնագէտներէն մէկն է, կը լսուայ, որ 1931ը դարձակէտ մը պիտի դառնայ դէպի լաւը 1931ի վախճանին կացութիւնը պիտի բարելաւուի թէ Ամերիկայի և թէ Եւրոպայի մէջ։ Նը ման ճգնաժամերը 2-2ուկէս տարիէն աւելի չեն տեւեր։

Սթանտարտ Օյլի վարչութեան պետը, Վալթեր Թիկլ, կը յուսայ, որ 1931էն սպասուող ատիճանական բարելաւումը հաստատ ու տեւական պիտի ըլլայ։

Նոր լաւատես կարծիքները լայտնած են նաև արդիւնաբերական աշխարհի շարք մը ականաւոր ներկայացուցիչները։

ՓԱՐԻԶԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՒ ՄԱՐԱՋԱԽՏ ԺՈՓՐ

Փարիզ.— Տպաւորիչ տեսարաններ ցարդուեցան զինուվարժարանի մատուռին մէջ, ուր մարաջախտ Ժոֆրի դիակը ցուցադրուած է շքամահիճի մը վրայ։ Մատուռը զարդարուած է սև պահակներով, ինչպէս նաև կանաչագոյն զօրագունդներու դրօշակներով։

Մարաջախտը կը հանգչի պատերազմի անկողնի մը վրայ, ազգային դրօշով ծածկուած, 1914ի իր զգեստն հագած է. երկար կապոյտ թիկնոց մը կը ծածկէ իր մարմնի վարի մասը, մինչ իր նիհարցած ձեռքերը կը հանգչին իր սուրին ոսկի կոթին վրայ։ Զորս սպաներ մերկ սուրերով ոտքի կը կենան մահաբեմին անկիւնները։

Լեգիոնները թիւը կէսօրէն 10,000ի կը հասնէր։ Բազմաթիւ պատերազմի վիրաւորներ հեծկլտացին հանգուցեալ մարաջախտին առջևէն անցնելու ատեն։

Փարիզ.— 50,000ի կը հասնի թիւը անոնց որոնք տոգանցեցին մարաջախտ Ժոֆրի դիակին առջևէն։ Տիկ. Ժոֆր ժամ մը նստաւ իր պատշգամը, մահաբեմը դիտելով։ Իր ներկայութիւնը գրեթէ աննշմար անցաւ։

ԱՂԲՏԱԼԻ ՓՈԹՈՐԻԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ 150 ՄԵՌԵԱԼ, ԱՀԱԳԻՆ ՎՆԱՍ

Մանիլ.— Առնուազն 150 հոգի զոհ գացին այն փոթորիկին որ ծագեցաւ Ֆիլիպեան կղզիներէ։ 27 հոգի խեղդուեցան կրբ Լօղոնօ շոգենաւը ը կղմուեցաւ։ 30 հոգի ալ կորան ձկնորսանաւերու հետ։

Նիւթական վնասները կը հասնին 1,250,000 տոլարի։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ՀԱՐՈՒՍՏԿԻՆԸ ՀԱԲՈՆՈՒՀԻ ՄԷՆ Է

Անգլիական թերթ մը հրատարակած է աշխարհի ամէնէն հարուստ կիներուն մէկ ցուցակը, որուն համաձայն, փոքր թիւ մը չեն կազմեր առասպելական հարստութիւն ունեցող կիները։ Ամէնէն հարուստը այս կիներուն մէջ սակայն տիկ. Հենէ Մուսգրէի անունով ճափոնուհի մըն է, որ գործի արտասովոր կին ըլլալով ունի սեփական նաւատորմ մը, պող պատագործարաններ, գրամատուներ, շաքարեղէգի և բամպակի անսահման արտեր։ Այս կնոջ հարստութիւնը կը գնահատուի «տասնըվերկու միլիառ տրախմի»։

Աւելցնենք որ այս ճարտնուհին, իր հարստութեան շնորհիւ կրցած է տապալել մինչև իսկ ճարտնական կառավարութիւնը ասկէ քանի մը տարի առաջ։

ՍՈՎԻԷԹՆԵՐԸ ԿԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԵՆ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ

«Մաթէն», 25 Դեկտեմբերի թիւին մէջ հրատարակած է զգայացունց քիչէ մը, որ կը ներայացնէ 5 ռուպլինոց վեց թղթադրամներ, որոնց «վերն ալ ունին միևնոյն կարգաթիւը՝ A.H 233210։

Քրանսական մեծ օրաթերթի աշխատակիցը Անրի տը Քօրպա, միևնոյն կարգաթիւը կրող այս թղթադրամներէն տեսած է «քառասուն հատ Վալշավիայի մէջ, ուր գացած է պրպտումներու համար։ Տեսած է նմանապէս ուրիշ 10 թղթադրամներ՝ միշտ միօրինակ կարգաթիւով. զոյգ մը երկուորեակ չէրմօնէցներ և մէյմէկ ռուպլինոց երկու ուրիշ դրամատոմսերներ։

Կեղծարարութիւնը կը կատարէ նոյնինքն խորհրդային կառավարութիւնը, հասկնալի պատճառով, որ կը ձգտի փոքրաթիւ քանակութեամբ թղթադրամ տպուած ըլլալու խաբկանքը տալ աշխարհին։

Ռուպլին, կը գրէ Անրի տը Քօրպա, բոլորովին կորսնցուցած է իր արժէքը Խորհրդային Միութեան սահմանամերձ երկիրներուն մէջ և այսօր, 12,50 ֆրանսական ֆրանքի անուանական արժէք ունեցող ռուպլին մէկ ֆրանքէն աւելի չարժէ։

ՔԱՂԱՔ ՄԸ ՔԱՆԴՈՒԱԾ Է ՇԱՐԺԷՆ ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՄԷՋ

Արժանթինէն հասած հեռս գիրներու համաձայն, երկրաշարժ մը հիմնայատակ կործանած է Փօսա կոչուած քաղաքը, Քորտիլէր Բիլ նահանգին մէջ։ Քաղաքը կը հաշուէր 1500 բնակիչներ, որոնցմէ 40 հոգի սպաննուած և 70 ուրիշներ ալ վիրաւորուած են, փլատակներուն տակ մնալով։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻԿԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ԾՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ադրա-
հիւանդներուն ձրի։

ԾԱԽՈՒ ԱՐԱՍ

Պէյրութի լաւագոյն շրջաններէն Մար Մըխայէլ եկեղեցիին չուրջ ծախու է հոյ մը. ուզողներուն կը ծախուի թէ փոքր և թէ մեծ կտորներով և յարմար պայմաններով։

Փափաքողները պէտք է դիմեն՝
Պ. ՍԱՐԳԻՍ ԱՒԱԳԵԱՆԻՆ

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն՝բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին։ Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլխաւոր ատեանը Rue de Damas, N° 15, ի հարկին հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի տոմսերով։ Վկայեալ ադրահներ ձրի։

— ՈՍԿԻ ՄԿՐԱՏ —

ԴԵՐԶԱԿՍՈՒՆ
(AUX CISEAUX DORÉS)
ՀԱՆՐԻ ՃԷՆԱՊԵԱՆ
ԺՕՐԺ ԲԻՔՕ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 63

Ամենաարդիական նորաձեւութեանց համաձայն կը պատրաստէ արանց և կանանց ամէն տեսակ ֆօպիւմներ, շապիկներ, բիժամաներ, թուալէթի հագուստներ, ռոպ տի շամպրներ եւայլն եւայլն, ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ։

Նորաձեւութեան նախանձախնդիր ամէն օրիորդ կամ տիկին, երիտասարդ թէ չափահաս, իրենց նուրբ ճաշակներուն գոհացում պիտի գտնեն այս գերձակատան մէջ։

Ունի ամէն տեսակ Կիրպասներէներու ֆոխ մթերք։

Դերձակատունը բաց է դիւր թէ ցերեկ՝ ամէն ժամին։

Անգամ մը միայն փորձեցէք համոզուելու համար։

— ՏՕՔԹ. Ա. ՊԵՋՃԵԱՆ —

ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 կ. ա. եւ 1—5 կ. վ.
ՃԱՆՊԼԱՔ, ՊԼԻՔ ՎԱԼԻ.
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ ադրահներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية
بيروت — البور « وراء محلات اوردي باك »
صاحبها : خليل صيحه
تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل
ما يراد طبعه باحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة
طبعت في المطبعة الوطنية * بيروت « البور »

ՔԵՐԹՈՂԱԿԱՆ

ԻՄ ՍԻՐԱՏԻՍ ՀԵՒ ՍԱՂՔԵՐԻՆ !?!

Մեկ աչքերուդ գերին եմ ես
Ուրկէ արևն է ծագեր,
Ու չի գտած բոյն մը ուրիշ՝
Եկեր իմ սիրտս է ծակեր։
Չեմ գիտեր ո՞ր ձեռքն է շիներ
Հմայքն անուշ աչքերուդ՝
Որ կ'երևայ նկարիդ մէջ՝
Զերթ ճառագայթն լոյզերուդ։
Լեռնի՞ն է Ռէ բնութեան
Գլուխ-գործոցն այդ անյաղթ
Ուրկէ նուէր մը կ'սպասեմ
Ըլլայ ծնունդ կամ կաղանդ։
Բոցավառող այս սէզօնին
Երբ ձմեռ է կամ աշուն,
Կոգևորուին նոյնիսկ մեր տան
Համեստ կատուն և կամ շուն
Կը ցատկտեն իրարու հետ
Հարևանի մը տանիք,
Ու անվարան կ'ոսկեղջիւրին
Սէնն հանեստ ընտանիք։
Այդ ապրումը ինչ ադուո՞ր է...
Ամէն ատեն տօն ու կաղանդ...
Համբուրիդ տեղ ատուր նկարդ
Լեռնակերտ... մեծ տաղանդ...
Բոց աչքերուդ կարօտն ունիմ
Երթանք, հանուինք ես ու դու՝
Մէկ-մէկ նկար... մեր Լեռնին
Վայելենք շուտով վաղ առտու։

Ֆոթո. Լէօն—Պապ Իտրիս
Քափիւսիններու եկեղեցիին դիմացը

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏԷՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ - ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Նախկին Interne այժմ՝Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոցներու վիրաբուժական բաժնի։

Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքներու։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր անձնական գրասենեակը, Rue Georges Picot, Sofp. Նուխոյի թաղամասին մէջ։

Վիրաբուժական հիւանդները իր կողմանէ կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունուիլ։

Առանց խստութեան ամենազգի ադրահներու ձրի։

Զսպասուած Պահուն Կուգայ Բախտը

Զէմ սպասեր հիմա. չէ՞...Անաւարտիկ փախստը...

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՊԱՍ ԱԼԷՔԵՐՈՑ ԱՂՔԱՏԽՆԱՄԻՆ (ՕՐԱՆ)

Մեծ Պարգեւը 100,000 Ֆր.

ՈՒՐԻՇ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐ՝— 25 000, 15,000, 5,000ական ԵՒԼՆ։ ԵՒԼՆ։

Տոմսին գինն է ս. դ. 12 ու կէս։ Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 9 Մարս 1931ին։

25 տոմսեն աւելի ուզողներուն փոստի ծախքը մեր վրայ։

Տոմսերը կը ծախուին՝Պէյրութ՝Պուսային մէջ մեր գրասենեակը եւ մեր գործակալ պր. Պարթեւ Անճանեանի մօտ։

Մ. ԿԱՊՐԱՇ ԵՒ ԸՆԿ.

Ընդհ.ներկայացուցիչ՝Հոգաստաբեայ երկիրներու մէջ

ԾՆԹ.— Պէյրութի,ինչպէս եւ Սիւրիոյ միւս քաղաքներուն մէջ գործունեայ գործակալներ կ'ուզուին։ Ցեւական եւ գոհացուցիչ գործ։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ԶԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. Ա. ՃԵԱՆԻ

ԴՈՐԳԻ ՄԵԾ ԴՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապպրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Բիլիճի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեզկեհները փոխադրուած են Պ. Թաճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE

ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ԵՒ

ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍԲՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԷՏ

կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա, Լիմասոլ, Բօրթ—Սաիտ, Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ։

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՅՆ

Պէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ				Շերպուրկէն մօտաւոր մեկնումներ			
Էշֆիէնիա	10000	բօն	6 Հոկտ.ին	Գլամնգօրա	27000	բօն	10 Հոկտ.ին
Առպագիա	10000	=	16 =	Տեսիա	22000	=	11 =
Էշֆիէնիա	10000	=	27 =	Ալքանդրա	36000	=	24 =
Առպագիա	10000	=	6 Նոյմ.ին	Տեմբրարա	22000	=	25 =
Էշֆիէնիա	10000	=	17 =	Գլամնգա	27000	=	6 Նոյմ.ին
Առպագիա	10000	=	27 =	Սաբարիա	36000	=	20 =
Էշֆիէնիա	10000	=	8 Դեկտ.ին	Տարրօ	22000	=	22 =
Առպագիա	10000	=	18 =	Գլամնգօրա	27000	=	4 Դեկտ.ին
Էշֆիէնիա	10000	=	29 =				

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Դ. կարգի գապիններով, իսկ Գ.րդ կարգին մէջ կը դրուի մահիճ և ժաքուր ու առատ կերակուր։

Սոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Շերպուրկէն մեկնող աշխարհահռչակ Թոեալ Մէյլ Լայն ընկ. հսկայ նաւերով ճամբորդներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

գանքով ոտքի ելան, անոր աչքը համբուրեցին ու նրատան։

Տիկիններ և պարո՛ններ, սկսաւ աւագ երէցը, չեմ գիտեր թէ ի՛նչ կերպով յայտնեմ իմ երախտագիտութիւնս... բայց նախ կ'ուզեմ հասկնալ թէ այս տիկիններէն ո՞ր մէկուն պարտական եմ այդ. երախտիքը...

Ո՛ևէ մէկը պատասխան չտուաւ ու ամէնքը ապշութեամբ իրարու երես նայեցան, աւագ երէցին խօսքերէն բան մը չէին հասկցած։ Անիկա հարցական ձևով կրկին իր նայուածքը պտտցուց կիներուն վրայ ու կրկնեց.

— Հոս գտնուող կիներէն ո՞ր մէկուն էր եկեղեցիին մէջ մեզ հրապուրող այդ ձայնը։

— Ինչպէ՛ս... ուրեմն Շէրալը չէր երգողը...

— Ո՛չ... բայց, քանի որ դուքալ չէք գիտեր, ուրեմն ո՞վ էր այդ...

Ամէնքը զարմանքի բացականչութիւն մը արձակեցին։

Խեղճ երէցը ինքն այ չիմացած էր.

— Այս խնդիրէն բան չի հասկցանք, ըսաւ կոմսուհին, պրն. երէց վատա՞հ էք թէ չէք սխալիր։ Որով, հետև Շէրալը մեր տունը իջևանած չէ։

— Դիտեմ, տիկին, այլևս խնդրոյ առարկան այդ օրիորդը չէ որ վերջին վայրկեանին իր խոստումը չի յարգեց...

— Ինչպէ՛ս... ինչպէ՛ս... ատոյդ կրսէք թէ Շէրալը չէր եկեղեցիին մէջ երգողը»

— Ո՛չ, պարոն։ իսկ եթէ այդ անծանօթ օրիորդին անձնուիրութիւնը չըլլար, խաղք ու խայտաբակ պիտի ըլլայի։ Վերջին պահուն անկէ հեռագիր մը ստացայ որ կրսէր «Անկարելի է երգել Օսմանթալի մէջ». ի՛նչ ը-

նելիքս չէի գիտեր։ Պայտամունքէն վերջ, անակնկալի եկայ երբ այդ անուշ ձայնը իր երգը թրթռացնել սկսաւ։ Բանէ մը լուր չէի ունեցած, ի՞նչ մեծ երգնակութիւն... «ուրեմն, հակառակ իր հեռագրին, կրցած է գալ» խորհեցայ. բայց, երբ արարողութիւնէն վերջ շնորհակալութիւն յայտնել ուզեցի, մարդ չգտայ։ Այն ատեն, դպիր տղաքներէն մէկը ինձ ըսաւ «ես տեսայ երգող օրիորդը, դղեակի կիներէն է»։ Ահա թէ՝ ինչո՛ւ հոս եկած եմ, տի՛կին կոմսուհի...

— Այդ տղան սխալած ըլլալու է, անպայման այս խնդրին մէջ թիւրիմացութիւն մը կայ. գուցէ մատաղ դղեակներէն մէկուն համար ակնարկած է, որովհետև մեր մէջ ազպիսի հոյակապ ձայն ունեցող մէկը չկայ, այնպէս չէ՞, տիկի՛ններ,

— Այո՛, այո՛։

— Ուրեմն, ներողամիտ եղէք ձեզի պատճառած նեղութեանս համար, կ'երթամ միւս դղեակէն ալ հարցնելու։

— Երէց հա՛յր, ըսաւ կոմսուհին, մենք ալ չա՛տ հետաքրքիր ենք այդ խորհրդաւոր երգչուհիին անուն իմանալու։

— Սակայն կոմսուհի, ըսաւ երէցը ցած ձայնով, թերևս այդ կինը համեստօրէն չուզեր ինքզինքը յայտնել ու շնորհակալութիւն ընդունիլ։ Ամէն պարագայի պիտի հանկնամ խնդիրը...

Եւ աւագ իրէցը հրաժեշտ առնելով մեկնեցաւ։

Օսմանթալի հիւրերը յուսախաբուեցան երբ քանի մը օր վերջ իմացան թէ պրն. աւագ երէցը դուռ էր բուն երգչուհին և սակայն կուզէր գաղտնի պահել անոր անունը։

* *

Զափազանց երջանիկ էր Ժաք։ Ռէժիս անոր խոս-

ՇԱՆ ՀԱՒԱՏԱՐՍՈՒԹԻՒՆԸ

Մայիսի մէջ երկրագործ Պ. Տրէնօլին իր ցուլերէն մէկը Ջրելու կը տանէր. ցուլը յանկարծ դեռ դարձաւ և Պիտոը իր եղջիւրներուն վրայ առնելով կռնակին վրայէն գետին նետեց զայն։ Եւ երբ կը պատրաստուէր երկրորդ հարուած մը տալու իր տիրոջ Պիտոի հաւատարիմ շունը խածաւ անոր քթէն ու թոյլ չտուաւ մինչև իր տէրը ապահով տեղ մը հասաւ։

ՊԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931

	Ոսկի դրամ	Սուրիկ.
Եգիպտկ. Թղթադրամ.	115	632 50
Անգլիկն. »	112	617
Տոլար »	23	126 50
Թրքական »	10 75	59
Պանք Օթոման	27	148 50
Իտալական Լիր 100		662
Ցունական. Տրախմի 100		160
Անգլկ. ոսկի	111	615
Ֆրանս. »	87 50	480
Օսմանն. »	100	550
Արծաթ մէճիտ		34

Գրէտի ֆոնս. Ա. 18 50
» » Բ. 12 00
» » Գ. 11 75

Սեղեարեան եղբարք Բիւ Ֆօս